

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ แห่งหนึ่งในประเทศไทย

นุชจรี หงษ์เหลี่ยม, ร.บ.ม.*, รองศาสตราจารย์ นายแพทย์เจดศักดิ์ ไอรณรัตน์, พ.บ.,ปร.ด**

หน่วยตรวจสอบหัวใจ ศูนย์โรคหัวใจสมเด็จพะบรมราชินีนาถ ชั้น 2, งานการพยาบาลระบบหัวใจและหลอดเลือด

*ฝ่ายการศึกษา, งานแพทยศาสตรศึกษา, **ภาควิชาศัลยศาสตร์, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร 10700.

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ และสร้างสมการพยากรณ์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์

วิธีการ: กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2-6 จำนวน 790 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได

ผลการศึกษา: นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2-6 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.61 เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มี 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากที่สุด คือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.46 รองลงมา คือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.40, 0.30, 0.14 ตามลำดับ

สรุป: ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 4 ปัจจัยสามารถร่วมกันพยากรณ์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ได้ร้อยละ 29.9

คำสำคัญ: แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน; นักศึกษาแพทย์; สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

Abstract:**Learning Achievement Motivation of Medical Students in a Thai Medical School
Nucharee Hongliam, M.P.A.*, Cherdtrak Iramaneerat, M.D., Ph.D.****

*Division of Medical Education, **Department of Surgery, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok 10700, Thailand.

Siriraj Medical Bulletin 2016;9(3):.....

Objective: To study the learning achievement motivation and develop a predictive equation of achievement motivation of medical students.**Methods:** A questionnaire was distributed to 790 students to sixth-year medical students at a large urban medical school in Thailand. The data were analyzed for means, standard deviation, and correlation coefficients. The predictive equation was developed from a stepwise multiple regression analysis.**Results:** The second to sixth-year medical students had a high level of learning achievement motivation in all six domains, with an average score of 3.61. The highest score was on individual responsibility, followed by energy, identity, and aspiration. There are four factors that had a positive relationship with learning achievement motivation: a relationship between medical students and instructors ($r = 0.46$), followed by a relationship between students, parent expectation, and learning achievement, with Pearson correlation of 0.40, 0.30, and 0.14, respectively.**Conclusion:** Four factors that provided a significant prediction of learning achievement motivation are a relationship between medical students and instructors, a relationship between students, parent expectation, and learning achievement. Using the information from all these four factors could explain 29.9% of the variance in learning achievement motivation of medical students.**Keywords:** Learning achievement motivation; medical students; correlation

ความเป็นมา และความสำคัญของ โครงการ

การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การที่นักศึกษามีความกระตือรือร้น ใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่ง สิ่งใดให้สำเร็จ ล่วงไปด้วยดี โดยความพยายามแข่งขันกับมาตรฐาน อันดีเยี่ยม หรือความพยายามแข่งขันกับตนเองด้วยการเอาชนะอุปสรรคต่างๆ (McClelland)¹ ซึ่งการสร้างให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังที่ เขียน วันทนียตระกูล² ได้กล่าวถึง ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อาจเกิดขึ้นจากแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motives) ได้แก่ ความต้องการทัศนคติ ความทะเยอทะยาน ความสนใจ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น หรือแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motives) อันได้แก่ ความมุ่งหวัง ความต้องการของบิดามารดา และบรรยากาศในการเรียน ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการเรียน ตามแนวคิดของแมคเคลแลนด์ (McClelland)¹ เห็นว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ความทะเยอทะยาน ความกระตือรือร้น ความกล้าเสี่ยง ความรับผิดชอบตนเอง การรู้จักวางแผน และความมี

เอกลักษณ์ ว่าเกิดเป็นแรงขับภายในบุคคลที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนด จากการศึกษาวิจัยของ ไกลรุ่ง เก่าบริบูรณ์³ พบว่าตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกับการศึกษาวิจัยของ ประเมศว วัฒนโอภาส นภาพร วัฒนโอภาส และนิทร ปัญจมาศ⁴ พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาจากตัวแปรต่างๆ ที่กล่าวข้างต้นพบว่าเป็นตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนซึ่งวัดได้โดยปัจจัยสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมให้นักศึกษามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จทางการเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์และวิธีการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และกำหนดขนาดตัวอย่างตามวิธีของ Hair⁵, Multivariate Data Analysis โดยผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยทั้งหมดประมาณ 19 ปัจจัย แบ่งเป็นปัจจัยเชิงคุณลักษณะ 15 ตัวแปร ปัจจัยเชิงปริมาณ 4 ตัวแปร และใช้วิธีทางสถิติที่เรียกว่า Multiple Regression โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้กฎเกณฑ์อย่างง่าย (Rule of thumb) คือ การกำหนดขนาดตัวอย่าง 15 - 20 ตัวอย่างต่อจำนวนปัจจัย 1 ตัว ซึ่งจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 - 6 จำนวน $19 \times 20 = 380$ คน (ไม่นับรวมชั้นปีที่ 1 เนื่องจากออกยากทราบข้อมูลหลังจากได้ผ่านการเรียนชั้นปีที่ 1 นักศึกษาแพทย์มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอย่างไร) โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และส่งคืนที่กล่องรับแบบสอบถาม ณ งานแพทยศาสตรศึกษา ซึ่งจะไม่ทำให้นักศึกษารู้สึกว่าถูกบังคับในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 790 ชุด คิดเป็นอัตราตอบกลับ (response rate) 51.97% ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) เรื่อง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีจำนวน 74 ข้อ โดยมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 ในหัวข้อ ดังนี้ (1) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 (2) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 (3) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 (4) ด้านความทะเยอทะยาน มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 (5) ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 (6) ด้านความกล้าเสี่ยงทางการเรียน มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 (7) ด้านความรับผิดชอบตนเองทางการเรียน มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 (8) ด้านการรู้จักวางแผน

ทางการเรียน มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 (9) ด้านความเป็นเอกลักษณ์ทางการเรียน มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 และ กำหนดระดับคะแนนความคิดเห็น ตั้งแต่ 1-5 ซึ่งคะแนน 1 = เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด, คะแนน 2 = เห็นด้วยในระดับน้อย, คะแนน 3 เห็นด้วยในระดับปานกลาง คะแนน 4 = เห็นด้วยในระดับมาก และคะแนน 5 = เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากนักศึกษาแพทย์ สามารถแบ่งออกได้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ 2) การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson,s correlation coefficient) และ 5) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาแพทย์ที่ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามจากนักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ 2 - 6 คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง (52.15) มากกว่าเพศชาย (47.85) โดยที่ผู้ตอบเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 (31.01) มากกว่าชั้นปีอื่น ๆ เป็นผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ระหว่าง 3.50-4.00 (55.70) มากกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนช่วงอื่น ๆ และผู้ปกครองอาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายหรือ ธุรกิจส่วนตัว (42.53) มากกว่าประกอบอาชีพอื่น ๆ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน (คน)			ร้อยละ
เพศ	ชาย	378	47.85
	หญิง	412	52.15
	รวม	790	100
จำนวน (คน)			ร้อยละ
ชั้นปี	นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2	245	31.01
	นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 3	177	22.41
	นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4	130	16.46
	นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5	102	12.91
	นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6	136	17.22
	รวม	790	100
จำนวน (คน)			ร้อยละ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	อยู่ระหว่าง 2.00 – 2.49	5	0.63
	อยู่ระหว่าง 2.50 – 2.99	56	7.09
	อยู่ระหว่าง 3.00 – 3.49	289	36.58
	อยู่ระหว่าง 3.50 – 4.00	440	55.70
รวม	790	100	
จำนวน (คน)			ร้อยละ
อาชีพผู้ปกครอง	รับราชการ หรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	292	36.96
	อาชีพค้าขาย หรือ ธุรกิจส่วนตัว	336	42.53
	รับจ้าง	113	14.30
	อื่น ๆ	49	6.20
	รวม	790	100

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์

ในภาพรวม นักศึกษาแพทย์มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D.=0.43) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ($\bar{X} = 3.74$, S.D.= 0.43) และเมื่อพิจารณาในแต่ละ

ด้าน พบว่า นักศึกษาแพทย์มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อนอยู่ในระดับมาก (= 3.96, S.D.=0.55) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์	จำนวน (คน)		แปลความหมาย
	N = 790	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		
ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์	3.76	0.66	มาก
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์	3.48	0.56	มาก
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน	3.96	0.55	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด 3 ด้าน	3.74	0.43	มาก

ตอนที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักศึกษาแพทย์มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D.= 0.48) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษาแพทย์มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรับผิดชอบตนเองทางการเรียนมากที่สุด

โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D.= 0.58) รองลงมา คือ ด้านความทะเยอทะยาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D.= 0.56) ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวน (คน)		แปลความหมาย
	N = 790		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	
ด้านความทะเยอทะยาน	3.78	0.56	มาก
ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน	3.52	0.61	มาก
ด้านความกล้าเสี่ยงทางการเรียน	3.33	0.69	ปานกลาง
ด้านความรับผิดชอบตนเองทางการเรียน	3.89	0.58	มาก
ด้านการรู้จักวางแผนทางการเรียน	3.36	0.63	ปานกลาง
ด้านความมีเอกลักษณ์ทางการเรียน	3.71	0.60	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด 6 ด้าน	3.61	0.48	มาก

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวคิด McClelland

ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจทั้งหมด 4 ตัวแปร คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_1) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ (X_2) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ (X_3) และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน (X_4) (ตารางที่ 4) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกมี 2 ตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ (X_3) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r = 0.46$) และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_1) ($r=0.14$)

จากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจทั้งหมด 4 ตัวแปร พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน (X_4) กับ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ (X_3) มีความสัมพันธ์มากที่สุด ($r = 0.38$) และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยที่สุด คือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน (X_4) กับ ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ (X_2) ($r = 0.20$)

ตารางที่ 4. ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	Y
X_1	1				
X_2	0	1			
X_3	0	0.32*	1		
X_4	0	0.20*	0.38*	1	
Y	0.14*	0.30*	0.46*	0.40*	1

หมายเหตุ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 5 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อสร้างสมการพยากรณ์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions Analysis) ระหว่างกลุ่มปัจจัยต่างๆ กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบขั้นบันได (Stepwise) พบว่า ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ (X_3) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน

(X4) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ (X2) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X1) สามารถอธิบายความแปรปรวนของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ ได้ร้อยละ 29.9 และตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์มากที่สุด คือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ (X3) รองลงมาคือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน (X4) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ (X2) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X1) มีค่า $b = 0.272, 0.209, 0.112$ และ 0.098 ตามลำดับ (ตารางที่ 5) ซึ่งเขียนสมการทางงานได้ ดังนี้

สมการถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ

ตารางที่ 5. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions Analysis) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบขั้นบันได (Stepwise)

ตัวแปรพยากรณ์	b	SEb	β	t
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ (X3)	0.272	0.029	0.318	9.525**
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน (X4)	0.209	0.028	0.238	7.340**
ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ (X2)	0.112	0.023	0.153	4.844**
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X1)	0.098	0.022	0.133	4.459**

R = 0.550 Constant = 1.076

R² = 0.303 Adjust R² = 0.299 F = 85.174**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์แห่งหนึ่งในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงจากความสัมพันธ์มากที่สุด ได้แก่ 1) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ 2) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน 3) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 1 ปัจจัย คือ ชั้นปี และเมื่อทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions Analysis) เพื่อพยากรณ์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาแพทย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่าง

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน = $1.076 + 0.272$ (สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์) + 0.290 (สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน) + 0.112 (ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์) + 0.098 (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน)

สมการถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน = 0.318 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ + 0.238 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน + 0.153 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ + 0.133 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักศึกษาแพทย์กับเพื่อน ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแปรที่สามารถรวมกันพยากรณ์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ได้ร้อยละ 29.9 ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1. สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์
จากการศึกษา พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ และเป็นปัจจัยทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาแพทย์ได้เป็นอันดับแรก แสดงว่านักศึกษาแพทย์ให้ความสำคัญในเรื่องการเคารพอาจารย์ และเชื่อมั่นในอาจารย์ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะอบรมสั่งสอนทำให้นักศึกษาแพทย์เกิดความชื่นชม ยกย่อง ศรัทธาในตัวอาจารย์ โดยมองอาจารย์เป็นต้นแบบ สอดคล้องกับ ประเมศว

- วัฒนธรรม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และนิเวศวิทยา ปัญญา มาศ⁴ กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์จะมีผลต่อสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพราะถ้าผู้สอนมีบรรยากาศในการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ มีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร มีการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา เปิดโอกาสให้นักศึกษามีโอกาสซักถาม ตอบคำถาม และร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน มีกิจกรรมกลุ่มและการอภิปราย สร้างบรรยากาศในการเรียนให้สนุก ให้นักศึกษามีความอยากรู้อยากเห็น และมีความกระตือรือร้นในการเรียน จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาเพิ่มขึ้นได้
2. สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน จากการศึกษา พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเป็นปัจจัยทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาแพทย์เป็นอันดับสอง แสดงว่า ความสัมพันธ์ของนักศึกษาแพทย์กับเพื่อนในชั้นเรียนจะคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านการเรียน และความสุขเมื่อได้อยู่ร่วมกับเพื่อน สอดคล้องกับ ประเมศว⁵ วัฒนโอภาส นภาพร วัฒนโอภาส และนิเวศวิทยา ปัญญา มาศ⁴ สรุปว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับเพื่อน พบเห็นได้ชัดเจนจากการรวมกลุ่มอยู่ในสถาบันการศึกษา ซึ่งกลุ่มนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีลักษณะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีบรรยากาศเป็นกันเอง มีความเข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับความคิดเห็น มีการแสดงกิริยาที่ยิ้มแย้มแจ่มใส วางตัวอย่างเหมาะสม จะพบว่าในกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อนักศึกษาทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรมด้านสังคม อีกทั้งนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีการปรับตัวเข้ากับเพื่อน เพื่อรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
  3. ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์ จากการศึกษา พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักศึกษาแพทย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเป็นปัจจัยทำนายแรงจูงใจ

- ใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาแพทย์ แสดงว่า ผู้ปกครองคาดหวังให้นักศึกษาแพทย์สำเร็จการศึกษาตามเวลาที่กำหนดและปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยตลอดจนให้นักศึกษาแพทย์มุ่งมั่นกับเรื่องการเรียน สอดคล้องกับ นิภา นิธยาน⁶ กล่าวว่า บิดามารดาที่มีความทะเยอทะยานใฝ่สูงสำหรับชีวิตในอนาคตของลูก ซึ่งการกระทำของบิดามารดามีผลให้เด็กบางคนมั่นใจหรือเกิดอารมณ์ตึงเครียดได้ และความรู้สึกในจิตใจมักเกิดจาก บิดามารดา 2 ประเภท คือ 1) บิดามารดาที่เป็นผู้ประสบความสำเร็จรุ่งโรจน์ในชีวิตและการทำงานมาแล้ว จึงผลักดันยั่วยุให้ลูกก้าวไปสู่ความสำเร็จในระดับเดียวกันตน 2) บิดามารดาที่ประสบความสำเร็จล้มเหลวหรือไม่มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน และแสดงความสามารถในวัยที่ผ่านมา จึงผลักดันลูกโดยหวังจะให้ลูกประสบความสำเร็จอย่างสูงในชีวิต เพื่อเป็นการชดเชยความรู้สึกที่ขาดแคลนในชีวิตของตน
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเป็นปัจจัยทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาแพทย์ แสดงว่า นักศึกษาแพทย์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีแรงจูงใจในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก เพราะนักศึกษาแพทย์ต้องการพัฒนาตนเองในด้านการเรียนให้ดียิ่งขึ้น ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี มีความก้าวหน้า และมีความรับผิดชอบ แต่ในทางตรงกันข้ามหากนักศึกษานักศึกษาแพทย์ขาดแรงจูงใจในการเรียนจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่อาจลดลง เพราะขาดความมั่นใจในการเรียน ไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมาย ขาดวินัย เข้าเรียนสาย สอดคล้องกับ McClelland¹ กล่าวว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะตั้งใจเรียน และประสบความสำเร็จในการเรียน ในทางตรงกันข้ามนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำจะขาดความสนใจไม่มีความตั้งใจเรียน และมักประสบความสำเร็จต่ำในการเรียนในที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์มากที่สุด คือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ ดังนั้น คณะฯ ควรส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาแพทย์กับอาจารย์ เช่น มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนในเชิงคุณภาพแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาอย่างลึกซึ้ง

เอกสารอ้างอิง

- McClelland, D.C. The Achievement Motive. New York: Prentice-Hall; 1961.
- เขียน วันทนียตระกูล. แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างไร; 2553 [เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2558]. เข้าถึงได้จาก: http://www.lanna.mbu.ac.th/artilces/Intrinsic_Kh.asp
- ใกล้รุ่ง เก่าบริบูรณ์. ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สหวิทยาเขตแวงน้อย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2544.
- ประเมศวร์ วัฒนโอกาส, นภาพร วัฒนโอกาส, นิทรา ปัญจมาศ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสุกี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสุกี; 2548.
- Hair JF. Multivariate Data Analysis. 4th ed. Prentice Hall; 1968.

- นิภา นิธยาน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ จิตวิทยาเพื่อการศึกษาศาสตร์ชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์; 2530.

ภาคผนวก

ตัวอย่างข้อคำถามที่ใช้สอบถามนักศึกษาแพทย์ เรื่อง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังนี้

- ด้านความทะเยอทะยาน**
  - ข้าพเจ้ามุ่งหวังที่จะเรียนให้จบตามระยะเวลาที่กำหนด
  - ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง
- ด้านความกระตือรือร้นทางการเรียน**
  - ถ้ารู้สึกว่าผลการเรียนยังไม่ดีข้าพเจ้าจะพยายามมากขึ้น
  - ไม่ว่าจะทำงานอะไรก็ตาม ข้าพเจ้าจะพยายามทำจนสุดความสามารถ
- ด้านความกล้าเสี่ยงทางการเรียน**
  - ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ท้าทายความสามารถ
  - ข้าพเจ้ามีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยว เมื่อมั่นใจว่าสิ่งที่ทำนั้นถูกต้อง
- ด้านความรับผิดชอบตนเองทางการเรียน**
  - ข้าพเจ้าส่งงานที่อาจารย์มอบหมายได้ตรงตามเวลา
  - ข้าพเจ้าพร้อมที่จะรับผิดชอบถ้าตนเองทำผิดพลาด
- ด้านการรู้จักวางแผนทางการเรียน**
  - ก่อนส่งงานข้าพเจ้าจะตรวจสอบความเรียบร้อยเสมอ
  - ข้าพเจ้ามีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน
- ด้านความมีเอกลักษณ์ทางการเรียน**
  - ข้าพเจ้าไม่ชอบการลอกเลียนแบบงานของคนอื่น
  - ข้าพเจ้าอยากรู้หรืออยากเห็นเรื่องความรู้และวิชาการใหม่ๆ

การเขียนเรื่องเล่า ด้วยเทคนิค

การเล่าเรื่อง (Story telling)

เอกกนก พนาดำรง

งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร 10700

“การเล่าเรื่อง (Story telling)” เป็นการบอกเล่าเรื่องราวความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่กับตัวบุคคล (Tacit knowledge) จากประสบการณ์การดำเนินชีวิต เรื่องที่ซาบซึ้ง ประทับใจ หรือได้จากการศึกษา การทำงานที่สั่งสมเป็นทักษะ แนวปฏิบัติที่ดี หรือจากพรสวรรค์ให้บุคคลอื่นฟัง เพื่อให้ผู้ฟังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานของตนเองได้ โดยไม่ต้องเสียเวลาเริ่มต้นศึกษาในเรื่องนั้น ๆ ใหม่ โดยกระบวนการเล่าเรื่องนี้จะจัดเป็นเครื่องมือ ด้านการจัดการความรู้ที่สามารถจัดเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่สัมผัสไม่ได้ ซึ่งการถ่ายทอดเรื่องราวสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น รูปแบบการเขียนเรื่องเล่า การเล่าเรื่องผ่านสื่อต่าง (คลิปวิดีโอ สไลด์นำเสนอ) เป็นต้น

หลักการและแนวทางการเขียนเรื่องเล่า

การเขียนเรื่องเล่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งทุกคนสามารถเขียนได้ดีโดยมีการฝึกฝน จนเกิดประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เมื่อฝึกฝนมาก ทักษะ/เทคนิคการเขียนจะมากขึ้นตาม โดยมีรูปแบบที่ไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือน สำหรับหลักการและเทคนิคขั้นตอนในการเขียนเรื่องเล่ามีรายละเอียด¹ ดังนี้

1 **หัวใจของเรื่อง** เป็นข้อที่ควรให้ความสำคัญอันดับแรก ซึ่งเป็นประเด็นที่เราจะสื่อสารกับผู้อ่านในเรื่องเล่าเรื่องนี้ว่าคืออะไร และยังเป็นตัวช่วยกรองว่าเหตุการณ์ไหนที่เราควรจะไปใส่เข้ามาในเรื่อง โดยลักษณะหัวใจของเรื่องที่ดี ควรเป็นประเด็นใหม่ที่ผู้คนไม่เคยรับรู้มาก่อนและกระตือรือร้น

- 2 **โครงเรื่อง (Plot)** สรุปเรื่องราวทั้งหมดของเรื่องเล่าอย่างย่อ ซึ่งควรมี 3-4 บรรทัด หรือ 3-4 ประโยค
- 3 **การเดินทาง** ไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับเวลาตามโครงเรื่องเสมอไป สามารถสลับไปมาได้ แต่หัวใจสำคัญอยู่ที่การอนุญาตให้เรื่องราวหรือเหตุการณ์เป็นตัวเล่าเรื่อง ไม่ใช่ให้เราเป็นคนตัดสินเรื่องราวที่เล่า ซึ่งจะทำให้เรื่องเล่ามีพลัง

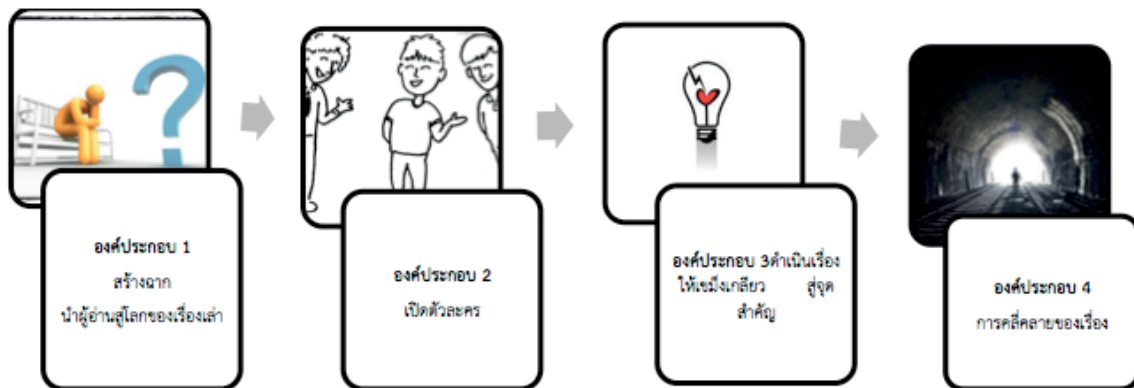
หลักการสำคัญของการเขียนเรื่องเล่า^{2,3}

การเขียนเรื่องเล่าถ้ามีองค์ประกอบที่ครบถ้วน เรื่องเล่านั้นจึงจะน่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านเข้าถึงเรื่องราว เข้าใจประเด็นของเรื่องเล่าที่ตั้งแต่นั้นจนจบ ไม่มีคำถามเกิดขึ้นเมื่ออ่านจบ โดยองค์ประกอบของการเขียนเรื่องเล่ามี 4 ประการ (รูปที่ 1)

สำหรับการเขียนเรื่องเล่าที่ดี องค์ประกอบสำคัญมีดังนี้

- การปูพื้น ทำให้เรื่องเล่ามีพลังในการนำเสนอ โดยมี 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การเกริ่นนำ เป็นการบอกเล่าเรื่องที่เล่านี้จะเกี่ยวกับอะไร และการสร้างฉาก เป็นการให้ฉากของเรื่องราวว่าเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน สถานการณ์เช่นใดก่อนการนำเสนอตัวละคร

- แนะนำตัวละคร ตัวละครไม่ควรเปิดตัวพร้อมกัน ควรเปิดตัวทีละตัว จะทำให้เรื่องน่าติดตาม ซึ่งการเปิดตัวตัวละครนั้นไม่มีรูปแบบที่ตายตัว โดยหลักการสำคัญคือ

รูปที่ 1. องค์ประกอบของการเขียนเรื่องเล่า

แนะนำตัวละครแต่พอสมควรแล้วเดินเรื่องไปเรื่อย ๆ ที่สำคัญ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ตัวละครพบเจอต้องมีความสำคัญ หรือมีปมขัดแย้ง ซึ่งมักใส่เข้ามาตอนกลางเรื่อง หลังจากปูเรื่องราว และแนะนำตัวละครเสร็จแล้ว

- จุดเด่นของเรื่อง (Highlight) หรือปมขัดแย้ง (Tension) มีความสำคัญต่อเรื่องเล่ามาก เป็นส่วนที่ทำให้คนอ่านชวนติดตามหรือลุ้นเป็นระยะ และเอาใจช่วยตัวละครให้ฟันฝ่าอุปสรรคไปได้ในท้ายเรื่อง แต่ไม่ควรมีมาก และไม่ควรเกิน 2-3 เหตุการณ์สำคัญ
- ส่วนสรุป หรือคลี่คลายเหตุการณ์ ไม่จำเป็นต้องสรุปท้ายเรื่องเสมอไป หรือสรุปเป็นข้อ ๆ แต่ต้องหามบทสรุปที่รับกับหัวใจของเรื่อง โดยการสรุปที่ดี ควรสรุปด้วยเรื่องราวสั้น ๆ แสดงให้เห็นการคลี่คลายของเหตุการณ์ หรือปมขัดแย้งที่ได้ขมวดปมไว้ และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือผู้เขียนต้องสรุปให้เป็นบทเรียนของชีวิต เพื่อให้ผู้อ่านนำไปใช้เป็นกรณีศึกษาได้

เทคนิคการเขียนเรื่องเล่า⁴

- การถ่ายทอดเรื่องราว ควรบอกเล่าด้วยภาษา และสไตล์การเขียนที่เข้าใจง่าย การย่อหน้า และการเขียนในแต่ละย่อหน้า หลักการสำคัญคือ แต่ละย่อหน้าต้องมีใจความเดียวกันทั้งย่อหน้า และไม่ควรเกิน 7-10 ประโยคหรือบรรทัด
- การเขียนโดยใช้บทสนทนาในการดำเนินเรื่อง ต้องสร้างภาพให้คนอ่านได้รับรู้ไปพร้อมกันว่าใครทำ

อะไรอยู่ คำพูดแต่ละคำใครเป็นคนพูด พูดในอารมณ์และสถานการณ์อย่างไร ต้องอธิบายท่าทางให้ชัดเจน

- การเขียนบรรยายฉาก ตัวละคร เหตุการณ์และเรื่องราว ต้องให้คนอ่านเห็นว่าเกิดอะไร (What) เกิดขึ้นกับใคร (Who) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ซึ่งเป็นการบรรยายลักษณะตามที่เกิดขึ้นจริง และที่สำคัญ การเขียนเชิงคุณภาพต้องบรรยายเชิงคุณภาพหรือเรื่องราวเหตุการณ์ (Narration) เชิงคุณภาพที่จะอธิบายว่าเป็นอย่างไร (How) และอธิบายให้รู้ถึงเบื้องหลังเหตุการณ์ หรือที่มาที่ไปของเหตุการณ์ว่า ทำไม (Why) จึงเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้น
- วิธีการสรุปประเด็น เชื่อมต่อ หรือส่งต่อประเด็นในแต่ละตอน ต้องสรุปให้ได้ว่า เรื่องเล่านี้มีความสำคัญต่อหัวใจหรือประเด็นหลักของเรื่องอย่างไร
- การเปิดเรื่อง ต้องเป็นเรื่องราว เหตุการณ์ หรือฉากที่สะท้อนให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง หรือประเด็นหลักของเรื่อง
- หากมีการอ้างอิงข้อมูลจากเว็บไซต์ หนังสือ หรือจากแหล่งอื่น ๆ ควรระบุแหล่งที่มาอย่างชัดเจน ควรระมัดระวัง ในการพาดพิงถึงบุคคล หน่วยงาน ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหาย
- วิธีการสรุปและทิ้งท้าย เป็นส่วนสำคัญที่สุด เท่ากับส่วนขึ้นต้นก็ว่าได้ โดยหลักการส่วนนี้จะนำเสนอข้อเสนอมุมมองที่เราคิดว่าเป็นไปได้ หรือเป็นส่วนที่แสดงความคิดรวบยอดของทั้งเรื่องที่เราเขียน

สรุปได้ว่า “การเขียนเรื่องเล่า ถ้ามีการวางโครงเรื่องที่ดี กำหนดองค์ประกอบชัดเจน จะเป็นตัวกำหนดทิศทางการเขียนไม่ให้หลงประเด็น เนื้อหาจะเรียงลำดับความสำคัญ และเชื่อมโยงกัน อีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือ ต้องตอบตัวเองให้ได้ว่า เรื่องที่เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนเพื่ออะไร ซึ่งวัตถุประสงค์จะเป็นตัวกำหนดรูปแบบการนำเสนอ การใช้ภาษา และลักษณะของเนื้อหา โดยประโยชน์ที่ได้รับจากการเขียนเรื่องเล่า จะทำให้เราได้ผ่อนคลาย ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ไตร่ตรองความคิดที่ผ่านมาว่าเราคิดอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ไปอีกชั้น และเก็บไว้เป็นความรู้ เป็นตำนานแห่งความภาคภูมิใจ”

เอกสารอ้างอิง

- 1 ปวีณอร พรหมณี. เทคนิคการเล่าเรื่อง [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพมหานคร; 2554. [เข้าถึงเมื่อ 24 มิ.ย.2557]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/456068>
- 2 วิจารย์ พานิช. การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ, 2548.
- 3 วัฒนาวรรณ บุญกณะ. Narrative Medicine เรื่องเล่าทางการแพทย์ [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพมหานคร; 2557. [เข้าถึงเมื่อ 10 มิ.ย.2557]. เข้าถึงได้จาก: http://www.med.cmu.ac.th/hospital/nis/km/journal/talk_stories_wat-tanawan.pdf
- 4 เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. เขียนบทความอย่างไรให้น่าอ่าน. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมีเดีย, 2547.